

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3218/2017. (IX. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.II.10.017/2016/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Magyar Anikó ügyvéd, 7100 Szekszárd, Arany János utca 18.) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.II.10.017/2016/3. számú ítélete, a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Mf.20.688/2015/5. számú ítélete és a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.346/2014/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó e mellett utalt az Abtv. 28. § (1) bekezdésében az Alkotmánybíróság számára biztosított – az úgynevezett „áttérésre” vonatkozó – lehetőségre, felvetve panaszát „szükség esetén” az Abtv. 26. § szerinti megvizsgálásának a lehetőségét is, mivel az ügyében lefolytatott eljárással kapcsolatosan véleménye szerint „felmerülhet” az eljáró bíróságok által alkalmazott, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 33/A. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenessége is.
- [2] 2. A kifogásolt ítélettel elbírált ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint az ügy felperese (a továbbiakban: indítványozó) szakács munkakörben dolgozott az alperesi munkáltató jogelődjénél. A jogelőd munkáltatónál gondnoki feladatokat ellátó személy ellenőrzést végzett a konyhán és megállapította, hogy a reggelire kiadott szaláminak csak egy része került tálalásra, a hiányzó mennyiséggel az alkalmazottak nem tudtak elszámolni. A gondnok értesítette az indítványozó közvetlen felettesét, és a hiányzó szalámi mennyiséget egy műanyag dobozban elrejtve megtalálták. Az indítványozó és egy másik alkalmazott elismerte, hogy az előkészített alapanyagokat közösen tették el. A jogelőd munkáltató ezt követően rendkívüli felmentéssel megszüntette az indítványozó közalkalmazotti jogviszonyát arra hivatkozva, hogy a gondnok az ellenőrzés során a napi reggeli alapanyagból kevesebbet talált, az indítványozó pedig elismerte, hogy a konyhalánnyal együtt a hiányzó mennyiséget eltulajdonították. Az indítványozó a munkáltató intézkedését sérelmezve keresetet terjesztett elő, melyben kérte megállapítani közalkalmazotti jogviszonya megszüntetésének jogellenességét, továbbá a munkáltató kötelezését 12 havi távolléti díjának megfelelő összegű kártérítés, végkielégítés, illetve felmentési időre járó távolléti díj megfizetésére, mivel esetében a rendkívüli felmentés feltételei nem álltak fenn, és az ellenőrzést nem a munkáltatói jogkör gyakorlója végezte.
- [4] 2.2. Az indítványozó keresetét az elsőfokú bíróság elutasította, a másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta. Ebben rámutatott arra, hogy a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálattal eredményesen csak akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen vagy iratellenes volt, azaz a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelése során a bíróságok nyilvánvalóan téves vagy okszerűtlen következtetésre jutottak-e. A Kúria álláspontja szerint a törvényszék részletes magyarázatát adta annak, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelve miért tekinthető helyesnek az a tényállás, amelyre határozatát alapította. E szerint az indítványozó a felmentés alapjául szolgáló esetről saját kezűleg írt nyilatkozatot, amelyben felelősségét egyértelműen elismerte és a keresetlevélben is akként nyilatkozott, hogy „néhány szelet szalámit” eltulajdonított, amely azonban nem tekinthető lényeges kötelezettségszegésnek vagy

jelentős mértékűnek. Mindezekből, valamint a tanúk vallomásából helytállóan jutottak az eljáró bíróságok arra a következtetésre, hogy az indítványozó elkövette azt a kötelezettségszegést, amelyet a rendkívüli felmentésben a terhére róttak, és amelyet mind az eljárást megelőzően, mind a keresetlevélben maga is elismert – állapítja meg a kúriai ítélet indokolása. A Kúria döntése szerint helytállóan állapította meg a törvényszék azt is, hogy az indítványozó munkavégzése felett az esetet felfedező gondnok ellenőrzési jogkörrel rendelkezett, azonban ennek esetleges hiánya sem eredményezhette volna az indítványozó mentesülését az általa elkövetett cselekmény jogkövetkezménye alól.

- [5] A Kúria ítélete értelmében az indítványozó kellő alap nélkül kifogásolta azt is, hogy a jogelőd munkáltató intézkedése nem volt okszerű. A Kjt. 33. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségszegéssel indokolt azonnali hatályú felmentésnél az okszerűség vizsgálata szükségtelen, a tényállási elemek egyenkénti és együttes vizsgálata teszi lehetővé a jognyilatkozat jogszerűsége vagy jogellenessége megállapítását. Abban a bírói gyakorlat egységes – mutat rá a Kúria –, hogy „a munkáltató tulajdonában álló dolog elvitele annak értékétől függetlenül a közalkalmazotti jogviszonyból származó lényeges kötelezettségszegésnek minősül, és alkalmas arra, hogy a munkáltató elveszítse a közalkalmazottba vetett bizalmát”. A fentieket összegezve a Kúria megállapította, hogy az indítványozó által elkövetett cselekmény alapján az alperesi munkáltató jogelődje jogszerűen döntött a közalkalmazotti jogviszony azonnali hatályú megszüntetéséről, azaz a rendkívüli felmentés megfelelt a Kjt.-ben írt feltételeknek.
- [6] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria ítéletének, a Zalaegerszegi Törvényszék ítéletének és a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérte, az Alaptörvény II. cikkének (az emberi méltósághoz való jog), a XV. cikk (1) és (2) bekezdésének (a hátrányos megkülönböztetés tilalma), a XVII. cikk (1) és (3) bekezdésének (a munkavállalók és a munkaadók együttműködési kötelezettsége, illetve a munkavállaló egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez való jog) és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének (a tisztességes bírósági tárgyaláshoz és a jogorvoslathoz való jog) a sérelmére hivatkozva.
- [7] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikkének vélt sérelmét azzal indokolja, hogy a bíróságok ítéleteikben nem értékelték azt a munkáltatói nyilatkozatot, miszerint a munkáltatónál ezt az esetet megelőzően csupán két esetben került sor a munkáltató által kezdeményezett jogviszony megszüntetésre. Ez a nyilatkozat az indítványozó álláspontja szerint azt támasztja alá, hogy a munkáltató meg akart tőle szabadulni, azaz diszkriminatív módon került sor az elbocsátásra, ami szerinte „nyilvánvaló”. Meglátása szerint esetében képesség szerinti szelekció történt, ami alapján a diszkrimináció megvalósult. E körben sérelmezi az indítványozó azt is, hogy hiába kezdeményezte a közalkalmazotti szabályzat és az SZMSZ, továbbá más belső szabályzatok becsatolását, ezt indokolás nélkül nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság. Ugyanígy sikertelenül indítványozta írásszakértő kirendelését is a jegyzőkönyv valóságára tekintetében. Az indítványozó azt is kifogásolja, hogy az eljáró bíróságok döntéseik meghozatalakor nem vették figyelembe „idegrendszerének gyengébb funkcióképességét, kognitív és szociális kompetenciájának szintjét, érzelmi intelligenciaszintjét, pszichés sérülékenységének magasabb fokát”.
- [8] 3.2. Az Alaptörvény II. cikke sérelmének indokaként az indítványozó előadja, hogy „a tárgyalások során alperesi képviselő mind megszólalásaival, mind metakommunikációjával sértette az indítványozó emberi méltóságát, láthatóan gúnyolta indítványozót alacsonyabb képzettsége, egyszerűsége, pszichikai állapota miatt, melyet az I. fokon eljáró bíróság nem akadályozott meg, direkt nem kívánt érzékelni, indítványozó képviselőjének jelzése ellenére nem utasította rendre az alperesi képviselőt, s érezhetően bűnözőként kezelte indítványozót, folyamatosan éreztetve vele alacsonyabb intelligenciája miatti megvetését is”.
- [9] 3.3. Az Alaptörvény XVII. cikk (1) és (3) bekezdésének a sérelmét az indítványozó azzal indokolja, hogy a gondnok jogellenesen végzett ellenőrzést, mert ilyen jogkörrel nem rendelkezett, továbbá a bíróság egyoldalúan és jogszabállyal alá nem támasztott módon hivatkozik arra, hogy az indítványozó együttműködési kötelezettségét megszegte. Az indítványozó állítja azt is, hogy abban a hitben volt, hogy a „hétköznapi szóhasználati értelmű” fegyelmet fog kapni, és szóba sem került, hogy az esetet a munkáltató olyan súlyú kötelezettségszegésnek minősíti, ami a jogviszony megszüntetésével jár. Az indítványozó előadja, hogy az alperesi munkáltató jogelődjének eljárása során jogairól nem tájékoztatták, nem biztosítottak lehetőséget számára jogi képviselő igénybevételeire, továbbá pszichés állapotát kihasználva arra kényszerítették, hogy írásban nyilatkozatot tegyen. A döntés meghozatala során az eljáró bíróságok nem vették figyelembe a két tanú vallomásainak ellentmondásosságát.

- [10] 3.4. Véleménye szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdését sérti az, hogy az ítéletekben felhívott jogszabályokból és az ítéleti indokolásokból a jogértelmezés általános szabályainak megtartása mellett nem következnek az indítványozót marasztaló bírói döntések. Nézete szerint tévesen tartalmazzák az ítéletek a megállapított tényállás részeként, hogy az indítványozó elismerte, a hiányzó mennyiséget az alapanyagból el-tulajdonította, ezzel szemben ő mindössze azt nyilatkozta, hogy „beismerem hibámat”. Ez véleménye szerint a bíróságok részéről „elfogult értelmezés”, a bíróságok a körülményeket figyelmen kívül hagyva „csak a felperes (indítványozó) által írt iromány szavaira hagyatkozva jelentették ki, hogy beismerés történt”. Meglátása szerint az is a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme körében értékelendő, hogy „egy ilyen lényeges kérdésben a bíróság nem kívánta felderíteni a teljes tényállást, s mindösszesen két tárgyalásból képes volt döntését meghozni”.
- [11] 3.5. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének általa állított sérelmét beadványában nem indokolta.
- [12] 3.6. Az indítványozó az Alkotmánybíróság főtítkárnak erre irányuló felhívására határidőben reagált, de ebben – a hiánypótlási felhívásban részletesen kifejtett szempontok ellenére – az Abtv.-ben foglalt kritériumoknak megfelelő, az indítvány érdemi elbírálását lehetővé tevő új információkat nem közölt, lényegében megismétli az alapbeadványban foglaltakat.
- [13] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [14] 4.1. Ennek során a testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. Az indítvány ugyanakkor az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt, a határozott kérelem egyik feltételét megfogalmazó követelménynek nem felel meg. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelem – az a)–d) és az f) pontokban meghatározott kritériumokon túl – akkor határozott, ha egyértelműen megjelölt, alapjogi érveléssel alátámasztott indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [15] Az indítványozó panaszában hivatkozott ugyan a bírói döntésekkel kapcsolatosan az Alaptörvény II. cikkének, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, a XVII. cikk (1) és (3) bekezdésének, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmére is, azonban az indítvány nem tartalmaz arra vonatkozó, alkotmányjogilag értékelhető indokolást, hogy a támadott bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, továbbá a XXVIII. cikk (7) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben a beadvány indokolást egyáltalán nem tartalmaz. E tekintetben tehát az Abtv. 27. §-ára alapított indítvány nem felel meg az Abtv.-ben foglalt együttes feltételek mindegyikének.
- [16] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem fogalmazott meg sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést, sem pedig bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve a beadvány ennek érdemi vizsgálatára sem adott lehetőséget az Alkotmánybíróság számára.
- [17] 4.3. Az Abtv. 29. §-hoz kapcsolódóan az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is rámutat arra, hogy a testület a bírói ítéleteket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, törvényességi, jogértelmezési kérdések megítélése nem tartozik a hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes a tekintetben is, hogy az erre irányuló indítványok befogadását visszautasítja a következők miatt: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel” {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság ismételtlen rá-

mutat arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Amennyiben az alkotmányjogi panasszal támadott bírói ítélet kapcsán megállapítható, hogy az valamennyi, az ügy szempontjából lényeges kérdés vizsgálatára kitér, az értékelés szempontjairól megfelelően számot ad „[a]z Alkotmánybíróság [...] a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési kérdésről állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogyan azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.

[18] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügy kapcsán megállapította, hogy az indítvány az indítványozó közalkalmazotti jogviszonya rendkívüli felmentéssel történő megszüntetésének jogszerűségével összefüggésben lefolytatott bírósági eljárások és az ezek eredményeként hozott döntések teljes egészének a felülbírálatára irányul, a támadott ítéletekben megállapított tényállás helytállóságát, a bíróságok jogértelmezését és az ügyében felmerült tények szakjogi értékelését vitatja, továbbá a Kúria felülbírálati jogköréhez tartozó bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol. Az indítványozó panaszában tehát valójában a támadott bírósági ítéletek törvényességi és nem alkotmányossági felülvizsgálatát kérte – mivel a megállapított tényállás és az ebből levont következtetések felülvizsgálata ebbe a körbe tartozik –, erre azonban a fent kifejtettek közül következően, az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre.

[19] 4.4. Ahogyan arra az indítványozó alkotmányjogi panaszában is utalt, az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban az Abtv. 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjára irányuló vizsgálatot is lefolytathat. Az Alkotmánybíróság ezt a hatáskörét hivatalból eljárva gyakorolja. Az Alkotmánybíróság azonban az indítványozó ügyében is alkalmazott, a Kjt. 33/A. § (1) bekezdésére vonatkozóan az Abtv. 28. § (1) bekezdése szerinti eljárás lefolytatására nem látott okot, azt nem tartotta indokoltnak.

[20] Tekintettel arra, hogy alkotmányjogi panasz és annak kiegészítése – az erre irányuló kifejezett felhívás ellenére – sem tartalmazott alkotmányjogi érvekkel alátámasztott, alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást az Alaptörvény felhívott rendelkezéseinek sérelmét illetően, valamint a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, ezért az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.

[21] A fentiekben kifejtetteket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, az 56. § (1) és (2) bekezdései és 63. §-a, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. szeptember 5.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1857/2016.

